

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
вибіркової освітньої компоненти
ФОНДОВИЙ РИНОК ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Луцьк – 2022

Силабус вибіркової освітньої компонети ФОНДОВИЙ РИНОК ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит (на базі молодшого спеціаліста)

Розробник: Проць Н.В., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП
Фінанси і кредит

Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит Бакалавр (на базі молодшого спеціаліста)	вибіркова
Кількість годин / кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3</u> ий
		Лекції <u>24</u> год./ 8
		Практичні (семінарські) <u>30</u> год./6
		Лабораторні <u>0</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні <u>0</u> год.
		Консультації 10 /18год.
	Самостійна робота 86/118 год.	
		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП: ПРОЦЬ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 097-34-63-688

E-mail: vyshnevsk.nataliya@vnu.edu.ua.

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1. Анотація. Освітня компонента «Фондовий ринок та біржова діяльність» належить до переліку вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо функціонування фінансової системи.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси».

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме кращому засвоєнню дисципліни «фінансовий ринок».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є вивчення надання знань із сутності та видів цінних паперів та фондового ринку, фінансово-економічних відносин, що виникають на фондовому ринку у зв'язку з обігом цінних паперів.

Завдання курсу: забезпечити студентів знаннями з: теоретичних основ про цінні папери та фондовий ринок; основних положень про організацію діяльності фондових бірж відповідно до чинного законодавства; сформувані навички щодо здійснення операцій з цінними паперами, вивчити проблем, особливості функціонування та регулювання фондового ринку в Україні та розвинутих країнах світу в сучасних умовах.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

Програмні результати

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. Структура освітньої компоненти
Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1.							
1. Сутність, структура, функції, закономірності виникнення і функціонування ринку цінних паперів	12	2	2		8		ПЗ, Т / 8 бали
2. Акції корпорацій	14	2	4		8		ПЗ, Т / 8 бали
3. Ринок облігацій	12	2	2		8		ПЗ, Т / 8 бали
4. Ринок векселів	14	2	4		8		ПЗ, Т / 8 бали
5. Казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати та інші види цінних паперів	12	2	2		8		ПЗ, Т / 8 бали
6. Ринок деривативів	10		2		8		ПЗ, Т / 10 бали
Разом за модулем 1	74	10	16		48		50 балів
Змістовий модуль 2							
7. Роль цінних паперів у функціонуванні інвестиційного механізму	12	2	2		6	2	ПЗ, Т / 8 бали
8. Первинний та вторинний ринок цінних паперів	12	2	2		6	2	ПЗ, Т / 8 бали
9. Діяльність Української фондової біржі	16	4	4		6	2	ПЗ, Т / 8 бали
10. Позабіржовий ринок цінних паперів, фондові індекси	12	2	2		6	2	ПЗ, Т / 8 бали
11. Державне регулювання ринку цінних паперів	12	2	2		6	2	ПЗ, Т / 8 бали
12. Особливості розвитку ринку цінних паперів України та у зарубіжних країнах	12	2	2		8		ПЗ, Т / 10 бали
Разом за модулем 2	76	14	14		38	10	50 балів
Всього годин / Балів	150	24	30		86	10	100

*Форма контролю: ПЗ – практичні заняття, СР(самостійна робота)

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<i>Змістовий модуль 1.</i>							
1. Сутність, структура, функції, закономірності виникнення і функціонування ринку цінних паперів	12	2			10		ПЗ, Т, СР / 8 бали
2. Акції корпорацій	14		2		10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
3. Ринок облігацій	14	2			10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
4. Ринок векселів	14		2		10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
5. Казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати та інші види цінних паперів	12				10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
6. Ринок деривативів	10				10		ПЗ, Т / 10 бали
Разом за модулем 1	76	4	4		60	8	50 балів
<i>Змістовий модуль 2</i>							
1. Роль цінних паперів у функціонуванні інвестиційного механізму	14		2		10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
2. Первинний та вторинний ринок цінних паперів	14	2			10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
3. Діяльність Української фондової біржі	12				10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
4. Позабіржовий ринок цінних паперів, фондові індекси	14	2			10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
5. Державне регулювання ринку цінних паперів	12				10	2	ПЗ, Т, СР / 8 бали
6. Особливості розвитку ринку цінних паперів України та у зарубіжних країнах	8				8		ПЗ, Т / 10 бали
Разом за модулем 2	74	4	2		58	10	50 балів
Всього годин / Балів	150	8	6		118	18	100

*Форма контролю: ПЗ – практичні заняття, Т тестові завдання, СР(самостійна робота)

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,2 бала за кожную роботу). Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на заліку.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 60 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання заліку. Така оцінка виставляється в день проведення заліку за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 60 балів, або бажає підвищити рейтинг на залік, студент може виконати додаткові завдання в межах запропонованих у силабусі лекційних тем.

Питання на залік

1. Місце фондового ринку у фінансовій системі.
2. Цільове призначення цінних паперів та фондового ринку.
3. Принципи та методи фондової політики.
4. Класифікація пайових фінансових інструментів.
5. Класифікація боргових фінансових інструментів.
6. Місце та роль акцій у системі цінних паперів.
7. Місце та роль облігацій у системі цінних паперів.
8. Економічна сутність похідних цінних паперів (деривативів).
9. Аналіз причин та умов становлення і розвитку ринку термінових фінансових інструментів.
10. Вартісний зміст акцій та їх різновидів.

11. Сутність привілейованих акцій, причини їхньої популярності.
12. Сутність купонних, цільових та дисконтних облігацій.
13. Особливості випуску та обігу ОВДП та ОЗДП.
14. Муніципальні цінні папери: переваги та труднощі у розвитку місцевих позик.
15. Способи обчислення вартості та дохідності облігацій.
16. Сутність та цільове призначення термінових цінних паперів.
17. Основні етапи розвитку ринку термінових цінних паперів.
18. Види похідних цінних паперів (деривативів): порівняльна характеристика.
19. Взаємовідносини сторін термінової угоди: ф'ючерсних та опціонних контрактів.
20. Межі доходу та втрат сторін опціонних контрактів.
21. Типи та види опціонів: довгий кол, короткий кол, довгий пут, короткий пут.
22. Методи визначення вартості опціону (премії).
23. Класифікація учасників фондового ринку за різними ознаками.
24. Емітент: права та обов'язки. Інвестор: права та обов'язки.
25. Посередник: види наданих послуг.
26. Роль комерційних банків у становленні та функціонуванні фондового ринку України.
27. Національна депозитарна система України: мета, структура, функції, шляхи розвитку.
28. Незалежні реєстратори та їх роль у фондовій діяльності на початковому етапі розвитку ринку цінних паперів.
29. Торговці цінними паперами: статус, функції, перспективи.
30. Роль, функції та соціально-економічне значення спільного інвестування.
31. Фондова біржа: статус, роль, функції, проблеми розвитку в умовах глобалізації фондового ринку.
32. Аналіз розвитку фондових бірж України.
33. Депозитарна система в Україні: проблеми становлення і розвитку, шляхи подолання труднощів.
34. Вексельний обіг в Україні: значення, проблеми.
35. Брокерсько-дилерська діяльність.
36. Процедура випуску та розміщення цінних паперів. Послуги андеррайтерів.
37. Види угод на ринку цінних паперів: класифікація та порівняльний аналіз.
38. Кліринг та клірингові організації. Методи взаємних заліків.
39. Організація розрахунків за фондовими угодами.
40. Котирування цінних паперів.
41. Регулювання фондового ринку: причини та методологія.
42. Органи державного регулювання фондового ринку. Повноваження та функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
43. Законодавча та нормативно-методична база функціонування фондового ринку України (огляд та коментар).
44. Саморегулювальні організації (СРО) за кордоном і в Україні (аналітичний огляд).
45. Фундаментальний аналіз фондового ринку: сутність основних методів.
46. Технічний аналіз фондового ринку: сутність основних методів.
47. Біржові (фондові) індекси цін цінних паперів: методи, порівняльна характеристика існуючих індексів.
48. Рейтинги цінних паперів та емітентів: вибір рейтингових показників та способів їх синтезування для одержання однозначної оцінки.
49. Статус, типи, види цінних паперів, їх функції.

50. Прямі та портфельні інвестиції.
51. Вартісні показники цінних паперів.
52. Сутність, види та функції акцій.
53. Показники оцінки акцій.
54. Випуск та розміщення державних облігацій в Україні.
55. Операції РЕПО з державними облігаціями.
56. Депозитарне обслуговування операцій з державними облігаціями в Україні.
57. Особливості емісії та обігу ощадних сертифікатів в Україні.
58. Банківське дисконтування векселя.
59. Особливості обігу приватизаційних цінних паперів в Україні.
60. Роль та функції підприємств колективного інвестування.
61. Характеристика операцій з фондовими деривативами.
62. Національний та міжнародний ринок цінних паперів.
63. Торгівля цінними паперами на Українській фондовій біржі.
64. Види, порядок укладання і виконання біржових угод.
65. Позабіржова торгівля цінними паперами.
66. Поняття, категорії та основні обов'язки емітентів цінних паперів.
67. Інституційні інвестори на ринку цінних паперів.
68. Реєстраторська діяльність на ринку цінних паперів.
69. Розвинені біржові системи світу.
70. Основні етапи розвитку фондового ринку у світовій економіці.
71. Основні етапи розвитку фондового ринку в Україні.
72. Процес приватизації та його роль у формуванні первинного ринку паперів.
73. Причини кризових явищ та завдання державного регулювання процесів обігу цінних паперів.
74. Становлення інфраструктури фондового ринку в Україні.
75. Проблеми класифікації цінних паперів та їх моделювання за даними
76. Сутність та мета державного регулювання ринку цінних паперів.
77. Роль та функції держави у сфері регулювання фондового ринку?
78. Законодавче забезпечення державою регулювання ринку цінних паперів.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Черкасова С.В. Ринок цінних паперів і фондова біржа: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Львів: Видавництво ЛКА, 2015. 168 с.

2. Кальний С. В. Інвестування: практикум : навчальний посібник / С. В. Кальний. Київ : Видавництво «Наукова столиця», 2020. 135 с.
3. Про затвердження Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку: Рішення НКЦПФР від 27.12.2012 № 1925.
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI.
5. Біржовий фондовий ринок в Україні: навч. посібник. Бурмака М. О, Бутенко Д. С., Долінський Л. Б. та ін. К.: АДС УМКЦентр, 2014. 412 с.
6. Фондовий ринок: підручник. В 2-х кн. Кн. 2. / За ред. В.Д. Базилевича. К., 2016. 686 с.
7. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посіб. / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна. 2-ге вид., виправл. і допов. Львів : Магнолія 2006, 2012. 360 с.
8. Петухова, О.М. Інвестування: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018 335 с.
9. Сохацька О., Фундаментальний та технічний аналіз цін товарних та фінансових ринків / Роговська-Іщук І., Вінницький С. К.: Кондор, 2012. 305 с.
10. Рынок ценных бумаг: курс лекций. Ю.Я Кравченко. К.: ВИРА, 2002. 368 с.
11. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Статистика та аналітичні матеріали Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку : URL : <http://www.nssmc.gov>.
13. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг.ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С. С., Добриніна Л.В. та інші. К : Гуляєва В.М., 2018. 484 с.